

ראו טעם להבליע במקצת את חלקם בהסלמת המתיחות בין בריטניה לישראל ולטשטש את אחריותם למה שקרה.

אל. אבל, אחרי העלבון, שספגה בריטניה בהפלת מטוסיה — וזה היה הנושא על סדר היום של הקבינט הבריטי ב-17 בינואר 1949 — יתכן, שכותבי התזכיר

חיל האוויר הישראלי, בשבעה בינואר 1949, היו מנסחי התזכיר מציינים מפור- שות את האיום, שהם איימו בהפעלת כוחותיה הצבאיים של בריטניה נגד ישר-

לשאלת מקומה של מלחמת דבורה — הערות לסיכום הדיון

שחר שפירא

על קטע סמוך של פרשת המים הראשית. עניין נוסף שביקשתי לסתור הוא הדי- מוי המזלזל שדבק במלחמת דבורה — בעיקר לאור כתביו של יוספוס פלביוס. למישב הערכתי אין כל סימוכין בתיוד ההיסטורי, להנחה המקובלת בדבר תהי פוכה בלתי-צפויה במזג האוויר והכרעת הקרב בשל גשם פתאומי; היטיב לנסח זאת אלחנן אורן עצמו במאמרו שהתי- פרסם במערכות 224 (עמ' 43 טור ב').

טענה נוספת — בגין משמעותו של "נחל קישון גרפם" (ה', 21). המובן של "סחיפה בכוח", המיוחס כיום לשורש "גרף" הוא חדיש לחלוטין, ואין לו על מה לסמוך בתנ"ך, שכן בפועל — הוא מופיע שם בלבד ובצורה אחרת ("מגרפותיהם") ביואל א', 17; פרט לכך אין לו זכר בתנ"ך. בלא להסתמך על "נס הגשם". ראוייה מלחמת דבורה להיחשב כאחת ממערי- כות המופת בתולדות המלחמות של העולם העתיק — הן מבחינת תורת הלחימה שבאה בה לידי ביטוי, ברמה האסטרטגית וברמה האופרטיבית, והן מבחינת גודל הצבאות שהיו מעורבים בה.

לבין הכינרת. הישראלים ניצלו את מגבלת התלות הכנענית — הפיזית והחשיבתית — ברכב הברזל שלהם, מגבלה ש"תיע- לה" אותם ללחימה במישורים העבריים בלבד; מי שנהנה מיתרון מוחלט ברכב קרבי משוריין ורגיל לקצב לחימתו אינו אף להתרוצץ על ה"ג'בלאות" בקצב איטי של חי"ר. אילו היה סיסרא מצליח בהב- קעתו — היה זוכה בעדיפות קרקעית ניכרת במסע הדיכוי שהיה מנהל, אל נכון, נגד האוכלוסייה והיישובים היש- ראליים הפזורים במרחב, שכן השטח נוחת ממערב מזרחה.

דומני שהשבתי, בתיאורים הטנטטי- ביים שהעליתי בגוף המאמר, לשאלה כיצד יכלו הישראלים לרכב הברזל הכנע- ני ובסיפא — כיצד נשברה עליונותם הצבאית של הכנענים, עם חיסול העתודה "המט"כלית" שלהם; לאחר הניצחון הישראלי במלחמת דבורה התפוררה הממ- לכה הכנענית ליחידות קטנות ומפורדות, שהישראלים יכלו להורישן אחת לאחת. בתהליך מקביל נהרסה גם ממלכת הצלב- נים הראשונה ב-4 ביולי 1187 לספירה, עם הבסת/ה"עתודה המטכ"לית" שלהם בקרב קרני-חטין — שהתחולל אף הוא

במאמרי, במערכות 3-292, אכן הגבלתי עצמי בידועין לתחום שבו יכולתי, לעניות דעתי, לחדש ולהוסיף טיפה משלי לים הגדול של השערות ופרשנויות — ולמעט הידוע — בפרשה המרתקת של מלחמת דבורה. לכן הידרתי עצמי מדיון בשאלות המעורפלות והנדושות של סיבות המלח- מה, תיארוכה ויחסה למלחמת מי-מרום, האמפיקטיבונה (ברית השבטים) הישרא- לית ופעולתה, או מהותה של "חרושת הגויים". הצטמצמתי בהיבט הצבאי של המאורע ובמסקנות שיכולתי להסיק מיי- שומה של שיטת הניתוח הקרקעי שגיי- בשתי — תוך "קריאת" המאפיינים הקרקעיים של הזירה, לאור אילוצי ה- סד"כ והאמל"ח הירועים לנו מן המקורות. ניסיתי לענות על מספר שאלות שאלח- נן אורן חוזר ומציבן: מדוע הצליחה דבורה "למשוך" את סיסרא למקום הקרב שבו בחרה ומדוע הוא "נמשך לשם"? ברק וצבאו המיליציוני חסמו את "שער" הכני- סה המערבית — הבלעדי, כמעט, מבחינ- תו של סיסרא — לאזור המרד ולבסיסו המוצק, הלוגיסטי והאנושי, שהיה מעברה המזרחי של פרשת המים הראשית של ארץ-ישראל המערבית והשתרע בינה

בשולי מבצע "תופת" (מערכות 292-293)

סא"ל בני מם

האלוף טל שלט על הכוחות עד לסיומה. בסוגיה זו הסתמכתי על תחקיר מחלקת היסטוריה שנערך לאחר המבצע. ב. בתיאור לחימתה של חטיבת הצנח-

פורמלית מידי האלוף עוזי נרקיס לידי האלוף ישראל טל, הרי שמעולם לא אירע כך. אלוף הפיקוד היה ונשאר מפקד הפעולה, אלא שבפועל, מרגע מסוים

בעקבות תגובות שקיבלתי על מאמרי מבצע "תופת" — קרב בגדה המזרחית של הירדן ברצוני להבהיר שני עניינים: א. אם הובן ממאמרי שהפיקוד הועבר